

dr hab. Michał R. Szymanski, prof. UG
Kierownik Zakładu Biologii Strukturalnej
Międzyuczelniany Wydział Biotechnologii UG i GUMed

Gdańsk, 20.10.2024

Recenzja pracy doktorskiej Pana Wojciecha Witka pt. "Structural Biology of the Histidine Biosynthetic Pathway in Plants"

Praca doktorska Pana Wojciecha Witka, pt. „Structural Biology of the Histidine Biosynthetic Pathway in Plants”, została zrealizowana w Instytucie Chemii Bioorganicznej Polskiej Akademii Nauk w Poznaniu, w Zakładzie Biologii Strukturalnej Eukariontów, pod kierownictwem dra hab. Miłosza Ruszkowskiego, prof. IBCH PAN. Głównym tematem pracy jest szczegółowa analiza strukturalna enzymów biorących udział w biosyntezie histydyny u roślin. Jest to niezwykle istotna i aktualna dziedzina badań, mająca potencjalne zastosowania zarówno w rolnictwie, jak i w ochronie środowiska, szczególnie w kontekście opracowywania nowych herbicydów oraz fitoremediacji gleb zanieczyszczonych metalami ciężkimi. Celem pracy było zrozumienie struktury enzymów HISN2, HISN3, HISN5 i HISN6, katalizujących biosyntezę histydyny w roślinach, co miało pozwolić na identyfikację potencjalnych miejsc wiązania ligandów, a tym samym umożliwić zaprojektowanie nowych inhibitorów lub aktywatorów. Badania Pana Wojciecha Witka obejmowały rozwiązanie struktur krystalicznych oraz struktur uzyskanych przy pomocy kriomikroskopii elektronowej dla wymienionych enzymów, a także przeprowadzenie analiz biochemicznych i filogenetycznych. Należy podkreślić, że struktury HISN2, HISN3 i HISN6 są pierwszymi rozwiązanymi strukturami tych enzymów u roślin. W trakcie realizacji pracy doktorant opublikował swoje wyniki w kilku czasopismach, takich jak *Scientific Reports*, *Plant Physiology and Biochemistry* oraz *Frontiers in Plant Science*. W trzech z tych publikacji Pan Wojciech występuje jako pierwszy autor, a w jednej jako trzeci autor. Te cztery manuskrypty zostały dołączone do pracy doktorskiej i stanowią jej integralną część.

Praca liczy łącznie 70 stron głównego tekstu, z czego każda sekcja została starannie zaplanowana i logicznie uporządkowana. Już na wstępie autor w sekcji *Reader's Guide* bardzo pomaga w nawigacji po pracy. Interaktywne odnośniki do załączonych publikacji ułatwiają odnalezienie konkretnych danych w przypadku przeglądania wersji cyfrowej. Jest to bardzo

efektywny sposób prezentacji wyników, który zwiększa czytelność pracy. Jedynym mankamentem, do którego mógłbym mieć zastrzeżenia, jest jakość ryciny w sekcji *Reader's Guide* na stronie 3 – jest ona słaba zarówno w wersji papierowej, jak i elektronicznej. Jest to pierwsza rycina, z którą czytelnik się styka, i nie robi ona najlepszego wrażenia. Chciałbym podkreślić, że jakość pozostałych rycin w pracy oraz w manuskryptach nie budzi żadnych zastrzeżeń. Bardzo przydatna jest również sekcja zaprezentowana na początku pracy, podkreślająca udział doktoranta w publikacjach oraz konferencjach naukowych. Dodatkowo, bardzo pozytywnie oceniam zamieszczenie listy wszystkich struktur rozwiązanych przez Pana Wojciecha wraz z kodami PDB oraz linkami do *Macromolecular Xtallography Raw Data Repository (MX-RDR)*. Warto podkreślić, że mówimy tutaj o 10 strukturach, co świadczy o ogromie pracy wykonanej przez doktoranta i jego zaangażowaniu. W sekcji *Introduction* autor zwięźle prezentuje podstawowe informacje dotyczące biosyntezy histydyny, co daje solidne podstawy teoretyczne do dalszej analizy. Autor wprowadza czytelnika w temat szlaku biosyntezy histydyny w roślinach, opisując 11 reakcji katalizowanych przez 8 enzymów (HISN1-8), a także przedstawia rys historyczny badań nad tym szlakiem, zarówno w organizmach prokariotycznych, jak i eukariotycznych. W mojej ocenie tekst jest przystępnie i zrozumiale napisany, co ułatwia jego odbiór zarówno przez osoby niebędące specjalistami w tej dziedzinie, jak i przez osoby bardziej zaznajomione z tematem. Po wstępie następuje sekcja *Significance of this work*, w której autor podkreśla znaczenie przeprowadzonych badań w kontekście wcześniejszych analiz. W zwięzły sposób zbiera i opisuje najważniejsze wyniki swoich badań, pokazując, w jaki sposób nowe odkrycia przyczyniają się do poszerzenia wiedzy podstawowej (np. w kontekście ewolucyjnym oraz regulacji funkcji enzymatycznych), jak również w kontekście potencjalnych badań aplikacyjnych (scaffoldów do projektowania nowych herbicydów). Po sekcji *Significance of this work* następuje rozdział *Aims of the dissertation*. Tutaj Pan Wojciech jasno formułuje cztery główne pytania naukowe i opisuje, w jaki sposób zamierza odpowiedzieć na te pytania, definiując cele swojego projektu. Następująca po tym rozbudowana sekcja *Materials and Methods* szczegółowo opisuje metodykę zastosowaną w pracy. Sekcja *Summary of results and discussion* wyraźnie podkreślają najważniejsze wnioski wynikające z każdej z dołączonych publikacji. Zawarte na końcu pracy sekcje *Conclusions* i *Future Perspectives* w przemyślany sposób podsumowują pracę i jej potencjalne kierunki na przyszłość. Podsumowując, styl pracy jest poprawny. Nie zauważyłem istotnych błędów językowych, gramatycznych ani stylistycznych. Bibliografia została starannie

przygotowana i jest obszerna. Należy także docenić przejrzystość przedstawionych wyników, zarówno w samej pracy, jak i w załączonych manuskryptach. Autor zastosował liczne tabele, wykresy i schematy, które pomagają zrozumieć złożoność enzymatycznych mechanizmów oraz strukturalnych relacji między badanymi enzymami. Schematy są dobrze opisane i uwypuklają zakres pracy wykonanej przez Pana Wojciecha podczas studiów doktoranckich. Dojrzały styl pisania oraz sposób prezentacji danych świadczą o tym, że Pan Wojciech podczas swoich studiów doktoranckich zdobył niezbędną wiedzę oraz umiejętności techniczne w dziedzinie biochemii i biologii strukturalnej.

Uważam tę pracę doktorską za niezwykle interesującą z kilku powodów. Po pierwsze, podejmuje ważne i aktualne zagadnienie biologiczne. Po drugie, chociaż koncepcja eksperymentalna wydaje się na pierwszy rzut oka prosta, wysiłek włożony przez Pana Wojciecha i jego współpracowników w powstanie tej pracy z pewnością był ogromny. Opisane badania świadczą o dużych umiejętnościach i zaangażowaniu. Aby zrealizować swoje cele, Pan Wojciech musiał opanować szeroki zakres technik eksperymentalnych, szczegółowo opisanych na stronach 32-34 pracy. Po trzecie, część pracy doktorskiej Pana Wojciecha była efektem szeroko zakrojonej współpracy. Praca w zespole nie jest łatwa, ale jest kluczowa, by stawiać i rozwiązywać ważne pytania naukowe. Podczas studiów doktoranckich Pan Wojciech miał okazję nauczyć się, jak skutecznie współpracować, i uważam, że jego wysiłki przyniosły wymierne rezultaty. W wyniku pracy doktorskiej Pana Wojciecha opublikowano cztery artykuły w czasopismach naukowych. Należy również podkreślić, że jest on współautorem dwóch dodatkowych publikacji.

Praca doktorska Pana Wojciecha Witka jest solidnym przykładem badań naukowych, łączących biologię strukturalną (krytalografię rentgenowską i kriomikroskopię elektronową), bioinformatykę, oraz analizy biochemiczne. Wyniki jego badań znacząco poszerzają naszą wiedzę na temat biosyntezy histydyny w roślinach, z potencjalnymi implikacjami dla rolnictwa i ochrony środowiska. W mojej ocenie przedstawiona do recenzji rozprawa doktorska spełnia warunki określone w Ustawie z dnia 20 lipca 2018 roku prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2018 r. poz. 1668 ze zm.), Ustawie z dnia 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2018 r. poz. 1669 ze zm.) oraz w Sposobie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora w Instytucie Chemii Bioorganicznej

PAN w Poznaniu (uchwała Rady Naukowej ICHB PAN nr 28/2024/Internet z dnia 20 marca 2024 r.) i wnioskuję do Rady Naukowej Instytutu Chemii Bioorganicznej PAN o dopuszczenie Pana Wojciecha Witka do dalszych etapów postępowania o nadanie stopnia doktora."

KIEROWNIK ZAKŁADU
Biologii Strukturalnej

dr hab. Michał Roman Szymański, prof. UG

Michał R. Szymański